

ланкою економіки України та бути конкурентоспроможним з світовими лідерами страхової справи.

Література

1. <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/2893>
2. Дьячкова Ю. М. Страхування: навч. посібн / Ю. М. Дьячкова. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
3. Александрова М. М. Страхування: навч. посібн. / М. М. Александрова. – К.: ЦУЛ, 2002. – 208 с.
4. Ткаченко Н. В. Страхування: навч. посібн / Н. В. Ткаченко. – К. : Ліра К, 2007. – 376 с.

УДК 338

БРАТЮК В. П.
к. е. н., доцент кафедри фінансів
КУЗЬМА Н. М.,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЇХ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

З метою надання страхового захисту страхувальнику, страхові компанії забезпечують мобілізацію коштів страхувальників і створення відповідних фінансових ресурсів (в т.ч. страхових резервів), що обумовлює специфіку економічних відносин, які складають зміст поняття «фінанси страхових організацій».

В економічній літературі виділяють таке найбільш змістовне визначення поняття фінансів страхових організацій: «Фінанси страхових організацій – це економічні відносини у грошовій формі, які опосередковують кругообіг грошових коштів страховиків з метою забезпечення статутної діяльності і пов'язані з рухом грошових потоків, капіталу, розподілом та використанням доходів і грошових фондів страхових організацій».

Грошовий оборот страховика включає два відносно самостійних грошові потоки, що зумовлюють специфіку фінансових форм страхової організації: оборот коштів, які є джерелом страхового захисту; оборот ресурсів, пов'язаних із веденням страхової справи.

Найважливішою особливістю грошового обороту, пов'язаного з наданням страхового захисту, є ризиковий, ймовірний характер руху коштів.

Якщо в основі формування страхового фонду лежить ймовірність збитку, яка розраховується на основі статистичних даних і теорії ймовірностей, то використання коштів із страхового фонду залежить від фактичного сумарного збитку, що спричинений

страхувальникам у певному відрізку часу. Цей збиток може відхилитися від величини сумарного збитку, що передбачався, незалежно від діяльності страховика.

Можлива невідповідність сумарного фактичного збитку і суммарного збитку, що очікувався, висуває певні вимоги до структури тарифу: в його основну частину (нетто-ставку) включають ризикову надбавку, яка відображає можливу вірогідність відхилення величини фактичного збитку від того, що очікується.

Отже, більш складний кругообіг грошових коштів СК у порівнянні з іншими суб'єктами господарювання, обумовлює складніші завдання, пов'язані з організацією фінансів страховика.

Економічний зміст фінансів страхових організацій впливає з економічного змісту страхування та зумовлений особливостями цієї сфери підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність Законом України «Про підприємництво» визначається як «самостійна, ініціативна, систематична діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг з метою отримання прибутку» [1].

З іншого боку, Закон України «Про страхування» визначає страхування як «вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів» [2].

СК як специфічні підприємства створюються не тільки для отримання прибутку, а і для надання страхового захисту, який вони мають бути спроможними забезпечити. Досягнення такого подвійного завдання можливе за умови відповідної організації фінансів. А це означає, що метою організації фінансів страховика й управління ними є не лише досягнення максимального достатку фірми або загальної вартості капіталу, вкладеного у справу, як зазначають Е. Нікбахт та А. Гропеллі, а ще й забезпечення платоспроможності страхової компанії як об'єктивно необхідної у мови виконання страхових зобов'язань.

Забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості та платоспроможності не завжди відповідає цілям власників СК, основний економічний інтерес яких полягає у зростанні прибутку і збільшенні ринкової вартості компанії. Саме тому виникає необхідність державного регулювання страхової діяльності, адже при неплатоспроможності СК потерпає страхувальник, який втрачає внесені страхові премії та страховий захист.

Державне регулювання страхової діяльності сьогодні – це система засобів і методів, які здійснюються на правовій основі з метою визначення рамок і правил функціонування страхового ринку та діяльності страхових компаній на ньому [3]. Непослідовна реорганізація

органів державного нагляду, недосконале нормативно-правове регулювання страхової діяльності не сприяли формуванню в Україні ефективних механізмів регулювання та створення дієвої системи страхового нагляду. Отже, постає потреба в дієвих механізмах функціонування страхової діяльності в Україні і, відповідно, застосування визначених принципів і підходів, поширених у країнах із розвинутою економікою, зокрема поєднання державного регулювання із саморегуляцією страхового ринку, трансформація системи регулювання для гармонізації страхової діяльності.

Держава повинна виступати гарантом забезпечення інтересів страхувальників. Таким чином, ефективне функціонування фінансів СК залежить не тільки від вдалого фінансового менеджменту компанії, а й можливе за умов додаткового управління фінансовими потоками через регулятивну діяльність спеціального Уповноваженого органу. В Україні таким Уповноваженим органом є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Таблиця 1

Основні функції Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

Функції Уповноваженого органу	
1.	Ведення єдиного державного реєстру страховиків (перестраховиків) та державного реєстру страхових та перестрахових брокерів.
2.	Видача ліцензій страховикам на здійснення страхової діяльності та проведення перевірок їх відповідності виданій ліцензії.
3.	Проведення перевірок щодо правильності застосування страховиками (перестраховиками) та страховими посередниками законодавства про страхову діяльність і достовірності їх звітності.
4.	Розроблення нормативних та методичних документів з питань страхової діяльності, що віднесена цим Законом до компетенції Уповноваженого органу.
5.	Прийняття у межах своєї компетенції нормативно-правових актів з питань страхової і посередницької діяльності у страхуванні та перестрахованні.
6.	Здійснення контролю за платоспроможністю страховиків відповідно до взятих ними страхових зобов'язань перед страхувальниками.
	Встановлення правил формування, обліку і розміщення страхових резервів та показників звітності.

Уповноважений орган забезпечує проведення державної політики у сфері страхування. У своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавства, у визначеному порядку вносить їх на розгляд Президентів України та Кабінету Міністрів України. У межах своїх повноважень уповноважений орган організовує виконання актів законодавства та систематично контролює їхню реалізацію.

Уповноважений орган може здійснювати інші функції, необхідні для виконання покладених на нього завдань, які докладно подані у Законі України «Про страхування».

Вдосконалення системи державного регулювання страхової діяльності, державний нагляд за страховою діяльністю мають бути спрямовані на посилення якості виконання функцій щодо запобігання банкрутству страховиків, порушенню ними зобов'язань перед страхувальниками, здійсненню псевдостраховання з метою відмивання коштів, виплати керівникам та іншим відповідальним особам підприємств, установ та організацій, особливо державного сектору, незаконних комісійних винагород.

Отже, підсумовуючи проведені нами дослідження, можна визначити наступне, що під організацією фінансів страховика слід розуміти організацію управління грошовими перерозподільчими відносинами між страховими компаніями та її контрагентами, а також організацію та управління рухом грошових коштів страховика та його капіталу згідно із чинним законодавством з метою забезпечення фінансової стійкості страховика і максимізації його прибутку або збільшення вартості компанії. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні здійснюють з метою дотримання вимог законодавства України про страхування, ефективного розвитку страхових послуг, запобігання неплатоспроможності страховиків і захисту інтересів страхувальників.

Література

1. Закон України «Про підприємництво» (зі змінами та доповненнями) // Господарське законодавство України: правове регулювання господарських відносин. Збірник нормативних актів / Упорядник Камлик М. І. – К.: Атіка, 2004.
2. Закон України «Про страхування» – 2001.
3. Докторова Н. П. Напрямки посилення дієвості механізмів державного регулювання страхової діяльності / Н. П. Докторова // Соціальний менеджмент і управління інформаційними процесами: зб. наук. праць Донецького державного університету управління. – Донецьк, 2007. – т. VIII, вип. 90, серія «Державне управління».

УДК: 339.727.22:[33.012.1+167.1]

СРШОВА Г. В.
к. е. н.

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ

Однією з актуальних проблем для економіки України є дефіцит внутрішніх фінансових ресурсів для інвестицій. Досвід розвинених країн свідчить, що основною формою компенсації вказаного дефіциту внутрішніх інвестиційних джерел є залучення прямих іноземних інвестицій (далі – ПІІ).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>